

SPIS TREŚCI

O Autorach	5
Wykaz skrótów	13
Słowo wstępne	19
Rozdział I	
Zagadnienia ogólne prawa ubezpieczeń społecznych	21
1. Miejsce ubezpieczeń społecznych w prawie zabezpieczenia społecznego	21
2. Zarys historii ubezpieczeń społecznych w Polsce	22
2.1. Okres międzywojenny	22
2.2. Polska Rzeczpospolita Ludowa	23
2.3. III Rzeczpospolita Polska	24
3. Ubezpieczenia społeczne a ubezpieczenie zdrowotne i ubezpieczenia gospodarcze	26
4. Przedmiot prawa ubezpieczeń społecznych	29
5. Ryzyko socjalne	31
6. Podmioty ubezpieczeń społecznych	36
7. Zasady prawa ubezpieczeń społecznych	40
8. Konstytucyjne, międzynarodowe i europejskie (unijne) uwarunkowania prawa ubezpieczeń społecznych	44
9. Stosunek prawa ubezpieczeń społecznych do innych gałęzi prawa	47
Literatura	48
Rozdział II	
Podleganie ubezpieczeniom społecznym	52
1. Formy podlegania ubezpieczeniom społecznym	52
2. Tytuły ubezpieczeń społecznych	55
3. Zbieg tytułów ubezpieczeń społecznych	60
4. Okresy ubezpieczenia	64
5. Zgłoszenie płatnika składek i do ubezpieczeń społecznych	66
6. Członkostwo w otwartym funduszu emerytalnym	68

6.1. Uwagi wprowadzające	68
6.2. Zawarcie umowy z otwartym funduszem emerytalnym	68
6.3. Otwarcie rachunku w otwartym funduszu emerytalnym	71
Literatura	72

Rozdział III

Finansowanie ubezpieczeń społecznych	75
1. Uwagi wprowadzające	75
1.1. Metody finansowania ubezpieczeń społecznych	75
1.2. Fundusze ubezpieczeń społecznych	77
2. Składki na ubezpieczenia społeczne	80
2.1. Charakter prawny składki na ubezpieczenia społeczne i środków gromadzonych na rachunkach w otwartych funduszach emerytalnych	80
2.2. Wymiar składek na ubezpieczenia społeczne	82
2.2.1. Podstawa wymiaru składek	82
2.2.2. Roczna podstawa wymiaru składek	88
2.3. Konstrukcja prawna składek na ubezpieczenia społeczne	88
2.3.1. Stopy procentowe składek	88
2.3.2. Podział finansowania składek	92
2.3.3. Opłacanie składek	94
2.3.4. Sankcje z tytułu nieopłacenia lub nieterminowego opłacania składek	97
2.3.5. Zwrot nienależnie opłaconych lub otrzymanych składek	100
2.3.6. Przedawnienie należności z tytułu składek	101
3. Konto i subkonto ubezpieczonego w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych	102
3.1. Ogólna charakterystyka konta i subkonta	102
3.2. Konto	103
3.2.1. Informacje ewidencjonowane na koncie	103
3.2.2. Waloryzacja składek na koncie	104
3.3. Subkonto	105
3.3.1. Informacje ewidencjonowane na subkoncie	105
3.3.2. Waloryzacja składek i środków na subkoncie	106
3.3.3. Podział składek i środków zewidencjonowanych na subkoncie ...	106
3.4. Konto a subkonto	108
4. Podział środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym	109
Literatura	110

Rozdział IV

Ubezpieczenie emerytalne	113
1. Kształt ubezpieczenia emerytalnego od dnia 1.01.1999 r.	113
2. Pojęcie (treść) ryzyka dożycia (osiągnięcia) wieku emerytalnego	116

3. Emerytury dla ubezpieczonych urodzonych przed dniem 1.01.1949 r. (ze starego systemu emerytalnego) i górników	117
3.1. Emerytury dla ubezpieczonych urodzonych przed dniem 1.01.1949 r.	117
3.2. Emerytury górnicze	117
3.3. Formuła wymiaru emerytur dla ubezpieczonych urodzonych przed dniem 1.01.1949 r. i górników	119
4. Emerytury dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31.12.1948 r. (z nowego systemu emerytalnego)	121
4.1. Emerytury z ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych	121
4.2. Emerytura pomostowa i rekompensata	123
4.3. Okresowa emerytura kapitałowa	126
4.4. Emerytura nauczycielska w wieku niższym niż 60/65 lat	128
4.5. Formuła wymiaru emerytur dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31.12.1948 r.	129
5. Dodatkowe formy zabezpieczenia emerytalnego	131
5.1. Uwagi wprowadzające	131
5.2. Pracownicze plany kapitałowe	132
5.3. Pracownicze programy emerytalne	135
5.4. Indywidualne konta emerytalne	136
5.5. Indywidualne konta zabezpieczenia emerytalnego	138
Literatura	139

Rozdział V

Ubezpieczenia rentowe	142
1. Niezdolność do pracy	142
1.1. Pojęcie niezdolności do pracy i jej stopnie	142
1.2. Orzekanie o niezdolności do pracy	144
1.3. Podważanie orzeczeń lekarskich	146
2. Renta z tytułu niezdolności do pracy	147
2.1. Przesłanki nabycia prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy i jej rodzaje	147
2.2. Formuła wymiaru renty z tytułu niezdolności do pracy	150
3. Renta rodzinna	151
3.1. Przesłanki nabycia prawa do renty rodzinnej	151
3.2. Wysokość renty rodzinnej	154
4. Zasiłek pogrzebowy	155
5. Dodatki do emerytur i rent	156
6. Świadczenia przyznawane w szczególnym trybie	157
Literatura	158

Rozdział VI

Ubezpieczenie chorobowe	160
1. Uwagi wprowadzające	160
2. Wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy wypłacane przez pracodawcę	162
3. Zasiłek chorobowy	162
4. Świadczenie rehabilitacyjne	171
5. Zasiłek wyrównawczy	174
6. Zasiłek macierzyński	175
7. Zasiłek opiekuńczy	180
Literatura	182

Rozdział VII

Ubezpieczenie wypadkowe	183
1. Uwagi wprowadzające	183
2. Pojęcie wypadku przy pracy	184
3. Wypadek zrównany z wypadkiem przy pracy	190
4. Tryb ustalania okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy	190
5. Choroby zawodowe	191
6. Świadczenia z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych	195
7. Utrata prawa do świadczeń z tytułu wypadku przy pracy	200
8. Zbieg prawa do świadczeń wypadkowych z innymi świadczeniami	202
9. Wypadek w szczególnych okolicznościach	202
10. Świadczenia z tytułu wypadków w szczególnych okolicznościach	203
Literatura	204

Rozdział VIII

Realizacja prawa do świadczeń z ubezpieczeń społecznych	206
1. Powstanie, ustanie i wygaśnięcie prawa do świadczeń	206
2. Świadczenia najniższe (minimalne)	207
3. Waloryzacja świadczeń	209
4. Zawieszalność prawa do świadczeń	210
4.1. Uwagi wprowadzające	210
4.2. Ogólna przyczyna zawieszalności prawa do świadczeń	211
4.3. Szczególna przyczyna zawieszalności prawa do emerytury	212
5. Zbieg prawa do świadczeń	213
6. Wypłata świadczeń	214
6.1. Wypłata emerytur i rent	214
6.2. Wypłata świadczeń z ubezpieczenia chorobowego i wypadkowego	218
7. Zwrot nienależnie pobranych świadczeń	220
8. Przedawnienie prawa do świadczeń i roszczeń o świadczenia	223
Literatura	224

Rozdział IX

Postępowania w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych	226
1. Przesądowe postępowanie decyzyjne	226
1.1. Wszczęcie postępowania	226
1.2. Dokumentowanie uprawnień	227
1.3. Decyzja organu rentowego	229
1.4. Weryfikacja decyzji organu rentowego	232
2. Sądowe postępowanie odwoławcze	235
2.1. Organizacja sądownictwa ubezpieczeń społecznych	235
2.2. Przedmiot spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych	238
2.3. Przebieg i charakter prawny sądowego postępowania odwoławczego	242
2.4. Strony sądowego postępowania odwoławczego	244
2.5. Zasady procesowe sądowego postępowania odwoławczego	247
Literatura	250
Wykaz tabel	253
Wykaz schematów	255
Indeks rzeczowy	257